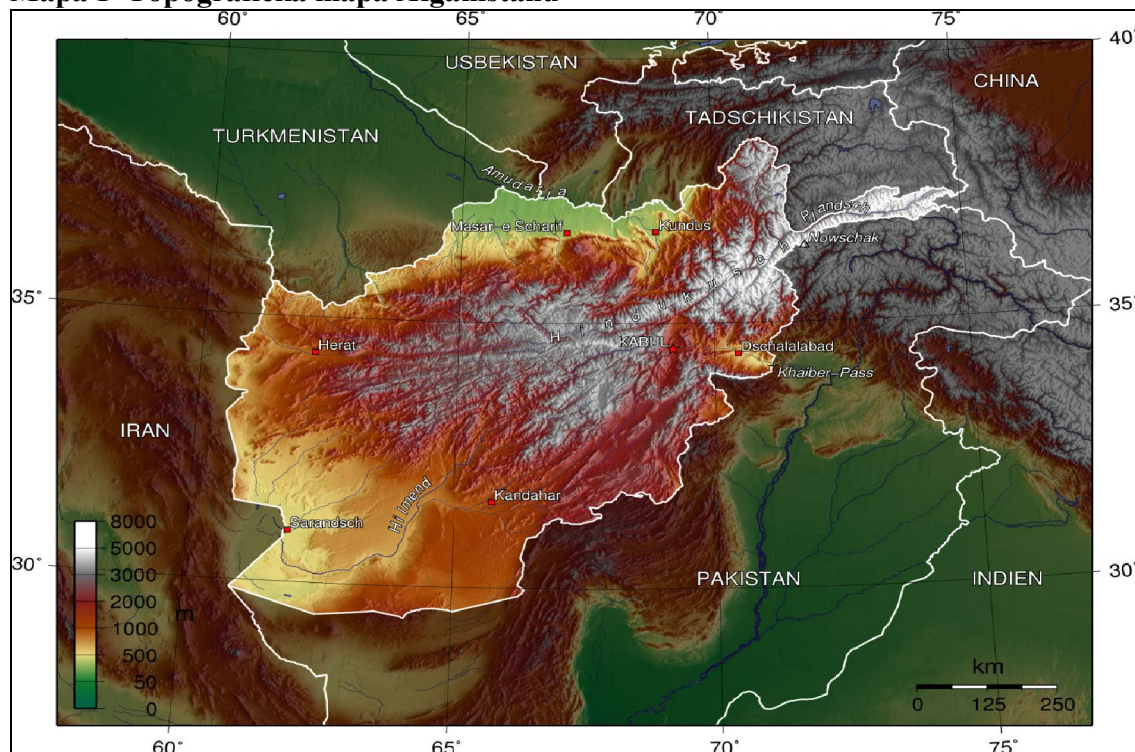

Afganistan a ópium (Paradoxy a súvislosti)

Mapa 1 Topografická mapa Afganistanu

Zdroj: Slobodná encyklopédia¹

„Ak my nezničíme ópium, tak ópium zničí nás.“
(známa parafráza výroku súčasného prezidenta Afganistanu Hamida Karzaja)

V 21. storočí existuje krajina s viac ako 90 % podielom celosvetovej produkcie ópia, ktorá je lídrom číslo jeden vo svetovej produkcii drog,² avšak v rebríčku OSN patrí medzi najchudobnejšie krajiny sveta. Tou krajinou je Afganská islamská republika alebo Afganistan, vzdialená od Slovenskej republiky približne 4500 km vzdušnou čiarou.

Každodenný život v Afganistane je možné vnímať cez prizmu ópia, najsmrteľnejšej drogy na svete.³ Tak horizontálne, ako aj vertikálne prepojenie ópia s každodenným životom je

¹ [online]. [citované 6.12.2008]. Dostupné na internete: < <http://sk.wikipedia.org/wiki/Afganistan> >

² P6_TA-PROV(2007)0485, písmeno E.

³ Ópium a jeho deriváty sa pokladajú za vstupnú bránu do skutočnej drogovej závislosti. Jeho užívanie je spojené s tragickými príbehmi, nezvládnutými abstinenčnými príznakmi jednotlivcov a stavmi častokrát končiacimi smrťou narkomana.

vo všetkých spoločenských vrstvách v Afganistane akoby samozrejme, **počnúc** poľnohospodárstvom, samotnou výrobou ópia a jeho následným pašovaním z krajiny, **cez** nezákonnú migráciu poľnohospodárskych robotníkov zo susedných štátov, samotnú drogovú závislosť Afgancov **až po** ozbrojené nezákonné skupiny, organizovaný zločin a jeho financovanie, pranie špinavých peňazí, úplatkárstvo na štátnej úrovni A na samom konci (či na začiatku?) tohto kolobehu stojí bezmocnosť medzinárodného spoločenstva nájsť náležité, diplomaticky priechodné, ale predovšetkým skoré riešenie, a to nielen pre samotný Afganistan, ale najmä pre ostatné krajiny.

Afganistan má na jednej strane vlastnú ústavu⁴, svojho prezidenta, zvolenú vládu, jirgu⁵, shuru⁶ a súčasne na uskutočnenie potrebných zmien v republike disponuje nesmiernou podporou OSN. Prostredníctvom medzinárodného spoločenstva do krajiny prichádza každoročne niekoľko miliárd USD vo forme dotácií a finančných príspevkov na programy a projekty podporujúce kroky afganskej vlády aj v oblasti legislatívy, ktorá má ak nie zvládnuť, tak aspoň znížiť či čiastočne kontrolovať produkciu drog v krajine, ako aj vývoz drog z krajiny. Pomoc medzinárodného spoločenstva Afganistanu je od roku 2001 realizovaná troma spôsobmi: operáciou Trvalá sloboda (Enduring Freedom vedenou USA, ktorá bola ukončená v decembri 2005), operáciou ISAF (International Security Assistance Forces – Medzinárodné sily pre podporu bezpečnosti pod vedením NATO) a na ňu nadväzujú takzvané provinčné rekonštrukčné tímy (Provincial Reconstruction Teams – PRT). No na druhej strane sú tu oficiálne uznané teroristické skupiny napr. Al Qaida a Taliban, ale i ďalšie rôzne vojenské zoskupenia, napr. skupina Al Haqqani⁷... a prirodzene „všemocné“ ópium. To je v krajine všade prítomné. Obyvatelia Afganistanu neskrývane (verejne) pestujú na svojich poliach mak a zbierajú ópium. A tak je afganská kultúra spätá s ópiom, a to i napriek tomu, že Afganistan je islamská republika a Afganská ústava uvádza, že štát zabráni akémukoľvek pestovaniu a pašovaniu omamných látok.⁸ Pozitívne však je, že Afganistan ako krajina si uvedomuje svoje ťažké bremeno minulosti. Keďže ju už nemôže zmeniť, môže sa sústrediť na prítomnosť, ktorá je príslubom zmien v prospech budúcnosti.

S ohľadom na uvedené je jednou z najdôležitejších úloh afganskej centrálnej vlády stabilizovať krajinu, navodiť také konštrukčné či štrukturálne zmeny spoločenského systému, ktorých výsledkom bude dôveryhodný podnet pre regionálnych lídrov na ich aktívnu účasť vo vláde pri nastoľovaní a spravovaní právneho štátu. Vo svojej právomoci centrálna vláda zriadila niekoľko ministerstiev so špeciálnym pôsobením a kompetenciami, napr. ministerstvo

⁴ Nová afganská ústava zachováva islamský charakter štátu, avšak nezaručuje úplnú náboženskú slobodu, pretože zrieknutie sa islamu je naďalej trestným činom. V minulosti sa Taliban snažil o prísnu aplikáciu islamského právneho systému, ktorý sa nazýva šarija. Ide je systém islamského náboženského práva, znamená „cestu“ alebo „chodník ku zdroju vody“. Je to právny rámec, ktorý reguluje niektoré verejné i súkromné aspekty života ľudí žijúcich v právnych systémoch založených na moslimských princípoch. Zaoberá sa bežnými záležitosťami života vrátane politiky, ekonómie, bankovníctva, obchodu, zmlúv, rodiny, sexuality, hygieny a sociálnych vecí. [online].[citované 6. 12. 2008]. Dostupné na internete: < <http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0ar%C3%ADa> >

⁵ Lója džirga (Loya jirga) – najvyššie zhromaždenie kmeňových vodcov (Veľká rada).

⁶ Šúra (shura) – možno prirovnať k rade starších na miestnej úrovni (parlament).

⁷ Jalal-Al-Din Haqqani – bývalý minister vlády Talibanu, vodca ozbrojeného organizovaného odporu proti súčasnému vládnuceму režimu a ozbrojeným vojskám, ktoré pôsobia na území Afganistanu.

⁸ P6_TA-PROV(2007)0485, písmeno Q. Pre úplnosť treba dodať, že afganský protidrogový zákon z roku 2005 upravil možnosť povolenej produkcie a distribúcie kontrolovaných látok.

pre rekonštrukciu, ministerstvo pre ženy, výbor na reguláciu drog⁹, ako aj ministerstvo boja proti narkotikám. Vláda v pôsobnosti ministerstva vnútra vytvorila špeciálnu policajnú jednotku PEF (Police Eradication force) v počte 2 956 policajtov, ktorí sú vyzbrojení modernou technikou na vyhľadávanie makových polí. Ide o satelitný systém, vozidlá a špeciálnu techniku určenú na ničenie úrody maku. Po predvlnajšom relatívne „úspešnom“ roku (2007), keď sa špeciálna jednotka dokázala flexibilne a dynamicky presúvať po krajine a ničiť úrodu maku, v minulom roku jej prácu zastavil násilný útok na konvoj PEF.

V januári 2006 prijala afganská vláda národnú stratégiu na kontrolu drog v krajine, v ktorej sa okrem **násilného riešenia** (nútená likvidácia úrody maku a drog) zaoberá aj postupmi, ktoré sú **nenásilné**, ako napr. znížením ponuky a dopytu drog ponukou alternatívnych spôsobov živobytia pre pestovateľov (pretože afganskí poľnohospodári produkujú opiáty najmä z finančných dôvodov) v zmysle rešpektovania regionálnej, hospodárskej a spoločenskej odlišnosti afganského vidieka¹⁰, ďalej sa vláda zaoberala zvýšením bezpečnosti na juhu krajiny, posilnením vládnych inštitúcií a pod. Hlavným orgánom na vykonávanie tejto stratégie je práve **ministerstvo pre boj proti narkotikám**¹¹, ktoré bolo zriadené pomocou finančných prostriedkov EÚ.

Problém drog sa prelína temer všetkými oblasťami spoločenského, ekonomického i duchovného života Afgancov. Slovo droga v krajine pôsobí prirodzene, nepohoršuje, predáva sa voľne (otvorene), dokonca aj na miestnych bazároch (juh krajiny), a to nie po dávkach, ale v kilogramových baleniach. Verejne sa aj používa, žuje, šnupe alebo fajčí, a to bez rozdielu veku a pohlavia. Náležitú obavu vzbudzuje skutočnosť, že v Afganistane sa odhaduje viac ako 900 000 drogovovo závislých ľudí, časť z nich sú afganské ženy a časť maloleté osoby.¹² S ópiom je spojená aj detská práca, ktorá v Afganistane nie je ničím výnimočným. Deti pracujú i doma, ale častejšie pomáhajú na makových poliach. Keď mak v krátkom časovom období stráca farebné okvetné lístky a na vrchole rastliny sa vytvorí zelená ešte nezrelá tobolka, „zberači“ špeciálne upravenými nožmi na tobolke zarezú plytké zárezy, z ktorých vyteká lepkavá sivobiela šťava, ktorá na vzduchu rýchlo tuhne na elastickú zelenohnedú, neskôr tuhšiu svetlohnedú až celkom tvrdú tmavohnedú hmotu – ópium (v tejto fáze surovina obsahuje 10 % až 15 % alkaloidu morfinu)¹³. Následne sa ópium z toboliek zoškrabuje a tvaruje do brikiet s hmotnosťou 0,5 kg alebo bočnikov s hmotnosťou 1,5 kg. Na výrobu 1 kg surového ópia je potrebných

⁹ Výbor na reguláciu drog pozostáva z úradníkov ministerstva pre boj proti narkotikám, ministerstva zdravia a ministerstva financií. Hlavnou úlohou výboru je regulovať udeľovanie licencií, predaj, pridelovanie, dovoz a vývoz všetkých narkotík na základe zákonom povolené účely v krajine.

¹⁰ Odporúčanie Európskeho parlamentu z 25. októbra 2007 o výrobe ópia na medicínske účely v Afganistane (2007/2125(INI)) bod H.

¹¹ Je na škodu, že nútenú likvidáciu úrody maku a drog centrálna vláda uprednostnila pred zatýkaním obchodníkov s narkotikami a rozvojom, ktorý ponúka pre pestovateľov alternatívne živobytie. Dokazujú to aj postupy na ničenie úrody a zákazy, ktoré sú rozpracované omnoho komplexnejšie.

¹² Prieskum UNODC z roku 2005, podľa ktorého bolo v Afganistane evidovaných 920 000 užívateľov drog, z tohto počtu bolo 120 000 žien (t. j. každý trinásť užívateľ drog v Afganistane bola žena).

Uznesenie Európskeho parlamentu z 8. júla 2008 o stabilizácii Afganistanu: výzvy pre Európsku úniu a medzinárodné spoločenstvo (2007/2208(INI)). [online].[citované 6. 12. 2008]. Dostupné na internete: < <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0337+0+DOC+XML+V0//SK> >

¹³ Ópium patrí medzi opiáty a obsahuje látky ako napr. morfium (morfín), narkotín, narceín, kodeín, tebaín, papaverín, ale aj ďalšie alkaloidy. Určitým medzníkom v experimentovaní s alkaloidmi ópia sa stalo objavenie heroínu, ktorý vzniká zlúčením morfinu s kyselinou octovou (acetylácia). Heroín je najčastejšie zneužívaným opioidom. [online].[citované 6. 12. 2008]. Dostupné na internete: < <http://gaylive.sk/page.php?51> >

približne 20 000 kusov makovic.¹⁴ Droga okamžite putuje do ilegálnych laboratórií, kde sa ďalej spracováva, ale časť úrody sa prostredníctvom zberačov ku konzumentom dostáva aj priamo. Pestovanie maku pre potreby drogy si teda vyžaduje veľké pracovné nasadenie „zberačov“, a to počas relatívne krátkeho vegetačného obdobia rastliny, a preto je detská práca pestovateľmi maku „nevyhnutne“ využívaná. V období výsadby, dozrievania a zberu makových hlavic prejde každoročne v krátkom časovom období niekoľko stotisíc poľnohospodárskych robotníkov (medzi nimi sú i zberači z Iránu a Pakistanu) cez celú krajinu, a to z juhu na sever. Na poliach, na ktorých pracujú, sa nerešpektujú žiadne hranice, a tak sa väčšina týchto „agro“ robotníkov na území Afganistanu ocitne nelegálne. Spravidla sú na svoju obranu ozbrojení malými ručnými zbraňami (AK-47 Kalašnikov).

So začarovaným reťazcom pestovania ópia súvisia i kmeňové nezhody, ktoré súperiace frakcie najčastejšie riešia hrubou silou. V podstate nikým nekontrolovaní príslušníci nezákonných organizovaných či zločineckých skupín neváhajú bezočivo a beztriestne psychicky i fyzicky terorizovať, dokonca demonštratívne zabiť niektorých „vzdorovitých“ producentov, eventuálne ich celé rodiny a svojim brutálnym konaním tak zastrášujú nielen samotných pestovateľov, ale aj ostatných obyvateľov obcí. Vládne nekompromisný zákon silnejšieho, zákon ópia. Vzniknutú situáciu komplikuje aj skutočnosť, že neraz sa práve demokraticky zvolení predstavitelia miestnej moci, ktorá je mocensky rozložená na tradičnú a zvolenú samosprávu, priamo podieľajú na pestovaní drog či na ich pašovaní za hranice Afganistanu. Je verejným tajomstvom, že aj nevlastný „bratranec“ prezidenta Karzaja je zapletený do obchodu s drogami. Polícia sa radšej nemieša do problémov a hádok lokálnych afganských komunit a centrálna vláda je bezmocná, pretože rozšírenie jej moci mimo hlavného mesta uznávajú kmeňoví vodcovia skôr výnimočne.¹⁵ A aj keď sú miestni velitelia z väčšej časti lojálni voči centrálnej vláde, vo vnútorných záležitostiach provincií disponujú reálnou autoritou len oni.¹⁶

Autori sa domnievajú, že **určitým pozitívnym stimulom** indikujúcim zmenu v znižovaní produkcie maku sa ukazujú „poppy free provinces“. V prípade dokázania, že sa v okrese mak nepestuje, môžu „starostovia“ čerpať mimoriadnu finančnú pomoc na rozvoj podľa vlastných plánov, a to až do výšky 1 milión USD. Málokto z nich však majú odvahu verejne súhlasiť s násilným ničením úrody maku alebo ho iniciovať. Napriek zložitosti situácie je však potrebné dodať, že počet provincií, v ktorých sa ópium „nepestuje“, vzrástol zo 17 % na 38 %, čo znamená, že v roku 2007 bolo v Afganistane už takýchto provincií trinásť. Pomohli projekty EÚ na podporu iných alternatívnych spôsobov obživy, ako aj účinný osvetový program, ktorý zahŕňa systém odmien pre pestovateľov za dobré výsledky alternatívnych poľnohospodárskych plodín ako náhrady za nezákonnú plodinu.¹⁷

¹⁴ [online].[citované 6. 12. 2008]. Dostupné na internete: < <http://www.inzine.sk/article.asp?art=3662> >

¹⁵ Rozdelenie moci a vplyvu v Afganistane je možné charakterizovať nasledovnými subjektmi: Taliban, ktorý má kontrolu nad menšou časťou republiky, centrálna afganská vláda ovládajúca oblasť hlavného mesta a vojenský velitelia, ktorí dohliadajú na zvyšok krajiny.

¹⁶ Afganistan je administratívne hierarchicky rozdelený na provincie – vilájety (je ich 34), okresy (398 okresov, počty sa môžu meniť), podokresy a obce. Obce majú vo svojom čele 3 základné orgány – malika (starostu), miraba (ten, ktorý sa stará o prídely pitnej vody) a mulláha (vykladača islamu, učenca, sudcu). V dnešnom Afganistane je však bežnejšia situácia, že obci vládne vlastníkom najväčšej časti pôdy v oblasti – tzv. khan (titul chán), a to aj napriek existencii voleného malika či miraba.

¹⁷ Existuje zámysel realizovať v Afganistane pilotný vedecký projekt pre obce s názvom **Mak na lieky**, ktorého ambíciou je vytvoriť integrovaný systém sociálnej kontroly (preskúmať, ako môže udeľovanie licencií prispieť k odstráneniu chudoby), výrobu afganských liekov na úrovni obcí, povinnú hospodársku diverzifikáciu a všeobecný rozvoj vidieckeho hospodárstva. P6_TA-PROV(2007)0485 bod L. Úspešný projekt v Indii ponúka určité skúsenosti.

Prácu súčasnej afganskej centrálnej vlády sťažuje okrem nekontrolovaných polovojenských militantne založených skupín i samotný Taliban, ktorý je schopný urobiť akékoľvek kroky na jej diskreditáciu a ktorý otvorene deklaruje svoj nesúhlas s prítomnosťou medzinárodných síl ISAF.¹⁸ A aj keď medzinárodné sily ISAF nemajú priamy vojenský mandát na boj proti nelegálnym producentom či prepravcom drog, zasadnutie najvyšších predstaviteľov NATO v septembri 2008 okrem toho, že jednomyselne prijalo rozhodnutie členských krajín jednoznačne bojovať s terorizmom, vyslalo úplne jasný signál aj do Afganistanu, rázne a nekompromisne bojovať proti nelegálnym obchodom s narkotikami a s nimi súvisiacou kriminalitou. V tomto kontexte sa natíska chronicky známa otázka, na ktorú sa doteraz nepodarilo dať uspokojivú odpoveď doloženú relevantnými dôkazmi. Je asymetrická vojna, ktorú Taliban vedie proti medzinárodným silám ISAF finančne podporovaná z nezákonného obchodovania s ópium? Eventuálne možná kladná odpoveď však vyvoláva množstvo ďalších otázok v zmysle, kedy a či je možné onen stav zmeniť?

V správe Úradu OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC) s názvom „Afganistan: prieskum ópia za rok 2006“ (Afghanistan Opium Survey 2006), ktorú úrad zostavil, sa zdôrazňuje, že pestovatelia na území – využívanom na nezákonné pestovanie ópia v tejto krajine – dosiahli rekordný výnos približne 6 100 ton, čo je nárast o takmer 50 % oproti údajom z predchádzajúceho roka. Ďalej zo správy vyplýva, že 50 % úrody ópia pochádzalo z jedinej provincie Helmand na juhu krajiny. V sektore ópia pracovalo 3,3 milióna ľudí, čo je viac ako 10 % obyvateľstva Afganistanu. Určité znepokojenie vyvoláva zistenie, že **práca každého desiateho obyvateľa Afganistanu bola spojená s ópium.**¹⁹

Podľa odhadov OSN z roku 2007 sa v Afganistane vypestovalo viac ako 8 000 ton ópia.²⁰ Výstupná hodnota úrody ópia u pestovateľov v roku 2007 predstavovala dovedna 1 miliardu USD a celková potenciálna hodnota úrody ópia v krajine akumulovaná pestovateľmi, vlastníkmi laboratórií a afganskými obchodníkmi v roku 2007 dosiahla 3,1 miliardy USD, čo predstavuje 40 % zákonne vytvoreného HDP krajiny.²¹ Podľa odhadov agentúry EMCDDA²² sa celosvetová produkcia ópia v roku 2007 zvýšila o 34 % na úroveň približne 8 870 ton, a to najmä z dôvodu zvýšenia afganskej produkcie. Následne potenciálna celosvetová produkcia heroínu dosiahla 733 ton. Úrad OSN pre drogy a kriminalitu nedávno zverejnil správu „Afganistan: prieskum ópia za rok 2008“ (Afghanistan Opium Survey 2008), v ktorej odhaduje, že afganská ópiová produkcia v roku 2008 poklesla o 6 %, teda približne na 7 700 ton. Na ilustráciu dobre poslúži mapa, ktorá zachytáva rozdelenie a rozlohu územia v hektároch, používaného na pestovanie ópia v jednotlivých provinciách Afganistanu v sledovanom období 2007 až 2008.

¹⁸ NATO vedie bezpečnostné sily ISAF v Afganistane od roku 2003. Hlavnou úlohou misie je podpora afganskej vláde, zaistenie bezpečnosti a obnovy krajiny. Od roku 2004 sa na misii zúčastňuje aj Slovenská republika.

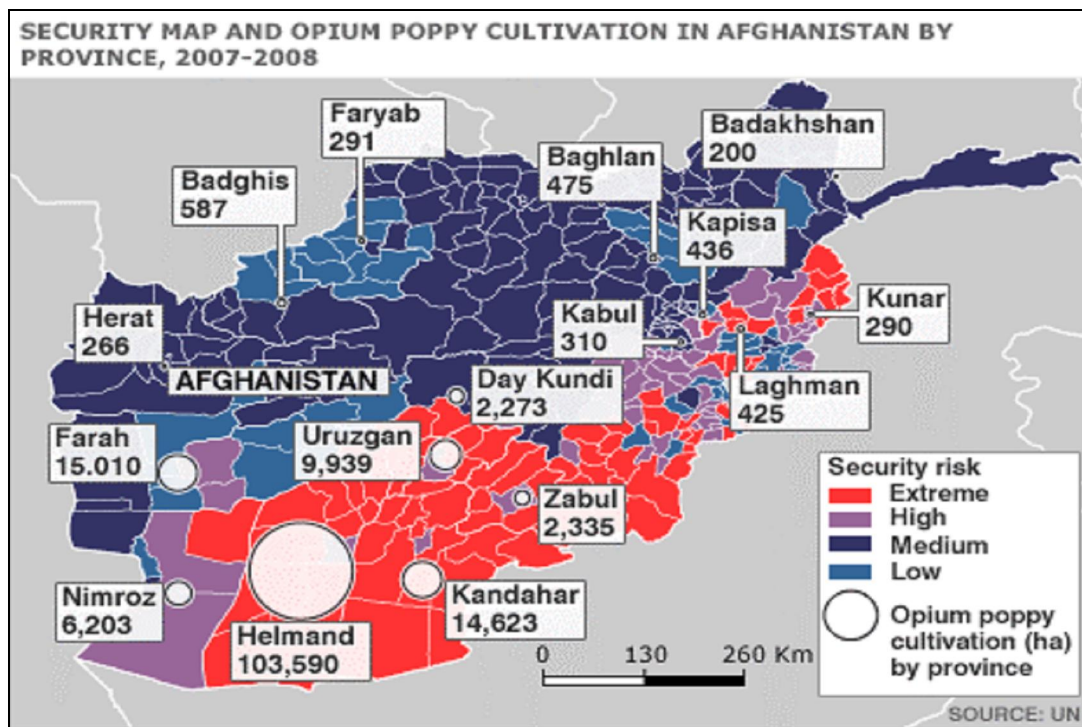
¹⁹ Informácie o počte obyvateľov Afganistanu sa rozchádzajú. Autori uvádzajú dva zdroje: z roku 2005 udáva prameň < <http://sk.wikipedia.org/wiki/Afganistan> > odhadom 29,863 miliónov obyvateľov a informácia z roku 2008 udáva 32,738 miliónov obyvateľov – je zo zdroja < <http://en.wikipedia.org/wiki/Afganistan> >.

²⁰ [online]. [citované 6. 12. 2008]. Dostupné na internete: < http://www.unodc.org/documents/publications/Afganistan_Opium_Survey_2008.pdf >

²¹ P6_TA-PROV(2007)0485, písmeno E, F, G.

²² EMCDDA – Agentúra EÚ pre drogy. Výročná správa 2008: stav drogovej problematiky v Európe.

Mapa 2 Pestovanie ópia v provinciách Afganistanu v období 2007 – 2008

Zdroj: United Nations Department of Safety and Security²³

Autori článku vyslovujú presvedčenie, že so zvýšenou produkciou ópia v Afganistane (o 25 %) v období rokov 2006 a 2007²⁴ môže súvisieť i miera vzbúr a teroristických činov, ktorá v sledovanom časovom úseku v krajine prudko vzrástla (o 33 %).²⁵

Analýza získaných informácií zo správ Agentúry EÚ pre drogy (EMCDDA), ako aj Úradu OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC) naznačuje, že Afganistan už **nevyváža len surové ópium, ale dnes už exportuje čistý heroín!**²⁶ EMCDDA uverejnila cesty, ktorými sa afganský heroín dostáva cez Turecko ako tranzitnú krajinu takmer do celej Európy.

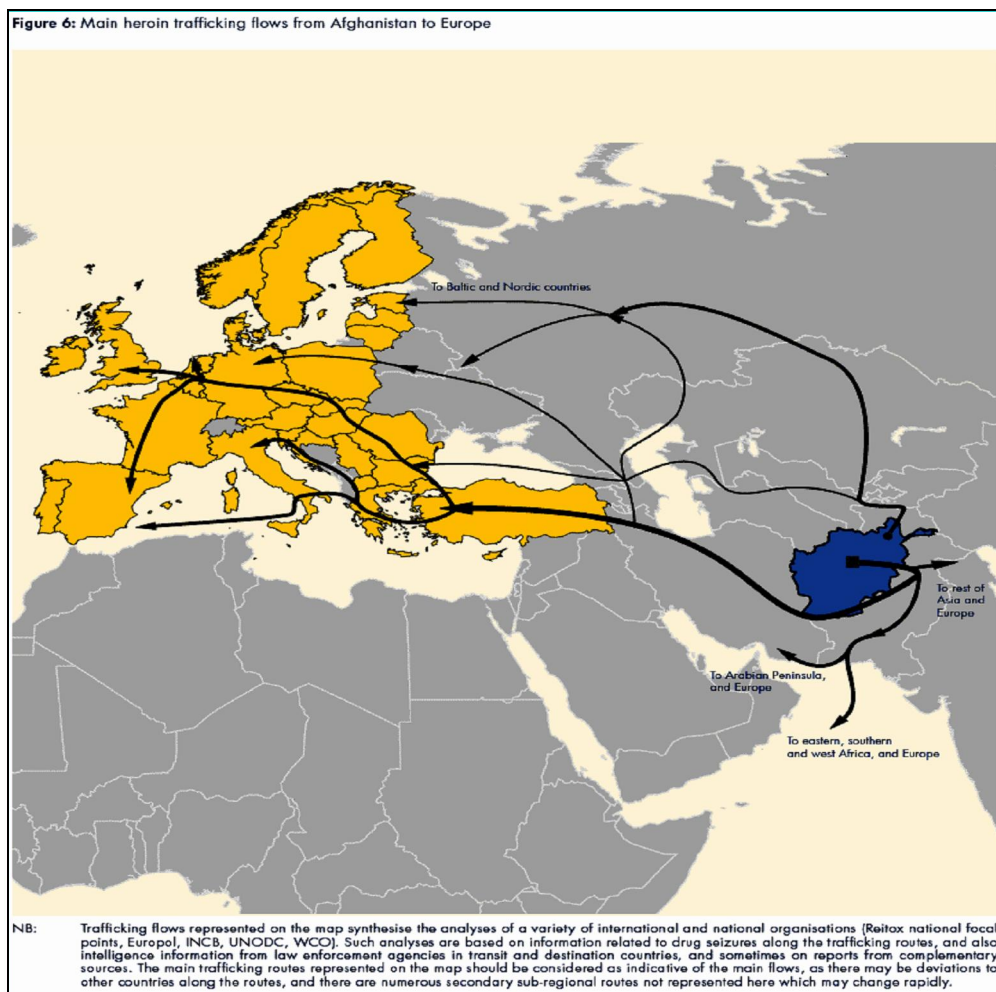
²³ [online]. [citované 6. 12. 2008]. Dostupné na internete: < http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/7663204.stm >

²⁴ V roku 2006 sa v Afganistane vyprodukovalo približne 6 600 t ópia, v roku 2007 až 8 200 t, čo je nárast o 1 600 t, t. j. takmer o 25 % (nárast produkcie ópia o jednu štvrtinu).

²⁵ V roku 2006 bolo zaznamenaných priemerne za mesiac 425 incidentov, v roku 2007 bolo zaznamenaných priemerne 566 incidentov za mesiac, čo je nárast o 141 incidentov, t. j. o 33 % (nárast počtu incidentov o jednu tretinu).

²⁶ Na prípravu heroínu zo surového ópia (acetylácia) sú potrebné chemické látky, tzv. prekurzory, ktoré sa podľa posledných „polooficiálnych“ správ do Afganistanu paradoxne dovážajú a transportujú cisternovými autami zo zahraničia. Anhydrid kyseliny octovej je dôležitým prekurzorom, ktorý sa používa na nezákonnú výrobu heroínu, a preto je jeho nákup, transport i samotné obchodovanie prísne sledované.

Mapa 3 Pohyb (prúdy) heroínu z Afganistanu do Európy

Zdroj: EMCDDA²⁷

Záver

Autori článku sa stotožňujú s názorom riaditeľa agentúry EMCDDA pána Wolfganga Götza, ktorý upozorňuje na nebezpečenstvo: „ ... nesmieme ignorovať hrozbu plynúcu zo súčasného prebytku heroínu na svetovom trhu, znepokojenie spôsobené rastúcimi heroínovými ukazovateľmi, ani signály, že syntetické opiáty môžu byť čoraz väčším problémom.“

Údaje Agentúry EÚ pre drogy z „Výročnej správy 2008: stav drogovej problematiky v Európe“ naznačujú, že v celej Európe naďalej rastie počet nových užívateľov heroínu. Mimoriadne znepokojenie vyvolávajú štúdie niektorých európskych štátov, ktoré ukazujú, že mnohí užívatelia začínajú s aplikáciou drog práve injekčnou formou, t. j. vpichovaním opiátov. V Estónsku, Litve, Rakúsku a Rumunsku je viac ako 40 % injekčných užívateľov mladších ako 25 rokov. Takmer 80 % smrteľných predávkovaní súvisí práve s užívaním opiátov. Správa uvádza, že s úmrtiami, ktoré sú spôsobené užívaním drog, najviac súvisí heroín, avšak udáva aj

²⁷ [online]. [citované 6. 12. 2008]. Dostupné na internete: < <http://www.emcdda.europa.eu/imglib/ar2008/v1/fig6download-en.gif> >

d'alsie opiáty. Aj keď sa priemerný vek osôb, ktoré zomrú na následky predávkovania v Európe zvyšuje (okolo 35 rokov), viaceré štáty (Bulharsko, Estónsko, Grécko, Lotyšsko, Luxembursko, Rakúsko a Rumunsko) uvádzajú relatívne vysoký podiel úmrtí spôsobených predávkovaním medzi užívateľmi mladšími ako 25 rokov.²⁸ Hroziace heroínové nebezpečenstvo tak dostáva stále reálnejšiu podobu.

Ak na začiatku zamyslenia autorov stoja obrovské makové polia a ópium z Afganistanu a na jeho konci heroínová cigareta a smutný príbeh narkomanky²⁹ „Mišky“ z nemenovaného mesta na Slovensku a ak neodškriepiteľne platí, že všetko súvisí so všetkým ostatným, ale blízke veci súvisia viac ako vzdialené, natíska sa neodbytná a v istom zmysle i provokačná otázka. **Je Afganistan dosť ďaleko na to, aby jeho problémy súviseli s našimi ?**

*mjr. Mgr. Alena Horváthová
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra kriminológie
e-mail: alena.horvathova@minv.sk*

*PaedDr. Jaroslav Horváth
Kábul*

²⁸ Výročná správa 2008: stav drogovej problematiky v Európe. [online].[citované 6. 12. 2008]. Dostupné na internete: < <http://www.emcdda.europa.eu/publications/annual-report/2008> >

²⁹ [online].[citované 6. 12. 2008]. Dostupné na internete: < <http://kvetinka50.blog.cz/0705/pribeh-narkomanky-13-cast> >